

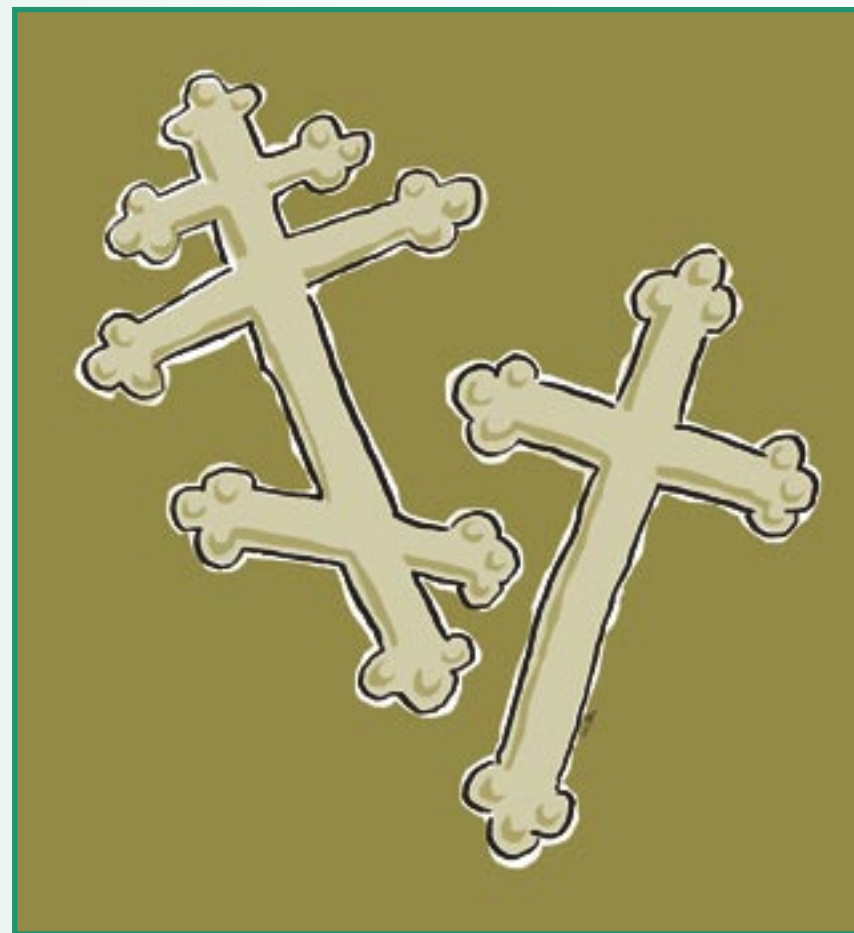
BIZÁNC VAGY RÓMA?

SZKA_210_02

A modul szerzője:
Püspöki Péter

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Előzetes felkészülés					
A	A tanulók előzetesen megkapják a D1 melléklet négy szövegének az egyikét, és otthon elolvassák azt. Szövegkiemelővel kiugratják belőlük a legfontosabb információkat.	A foglalkozás tartalmi előkészítése, új ismeretek nyújtása Szövegértés	Egyéni munka – szövegértelmezés	D1 (Szövegek)	
I/b Tudáspróba					
A	A tanulók négyfős csoportokat alkotnak úgy, hogy minden csoportban helyet kapjon minden szöveg ismerője. Ha az osztály létszáma nem osztható négygel, a kimaradó tanulók beülhetnek ötödiknek valamelyik csoportba, vagy kérdezők és pontozók lehetnek. A tanár egymás után teszi fel a kérdéseket. Amelyik csoport tudja a választ, jelentkezik. Minden körben az első jelentkező próbálkozhat a válaszadással. A csoportok teljesítményét a tanár (vagy a pontozó diák) a táblán jegyzi. 7 perc	A megszerzett ismeretek felfrissítése, rendszerezése Koncentráció Helytállás a versenyhelyzetben	Frontális munka – csoportok közötti vetélkedő	D2 (Kérdés-kártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A keretjáték felkínálása, csoportalakítás					
A	A tanár a P1 melléklet szerint ismerteti a diákokkal a feladatot, majd két részre osztja az osztályt. Az egyiknek a D3 melléklet A, a másiknak pedig a B jelű szövegét adja. 3 perc	A megvitatásra szánt kérdés exponálása Együttműködés	Frontális munka – feladatismertetés és csoportalakítás	D3 (Álláspontok)	P1 (Útmutató)
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Kérdések és válaszkérés					
A	A nagy csoportok kisebb, 4-6 fős csoportokra oszlanak. A feladatuk az, hogy a rendelkezésre álló segédletek felhasználásával érveket gyűjtsenek az előzőleg kapott történelmi álláspont igazolására. 10 perc	Az álláspontot támogató érvek keresése Érvelés Együttműködés	Csoportmunka – kerekasztal	D1 (Szövegek) D4 (Kronológia)	
II/b Egyeztetés					
A	Az azonos oldalon álló munkacsoportok ismét egy-egy nagy csoporttá állnak össze. A szóvivők ismertetik a kialakult érveket. Egy nagy csomagolópapíron összesítik azokat a gondolatokat, amelyek használhatónak látszanak a soron következő vitában. Mindkét oldal három szóvivőt választ. 7 perc	Az érvek rendszerezése Rendszerezőképesség Együttműködés	Nagycsoportos munka – csoportos szóforgó	Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Vita					
A	A két álláspontot képviselő szóvivők váltott megszólalással érvelnek saját igazuk mellett. A többiek pedig figyelik a vitát, és közben jegyzeteket készítenek. 8 perc	A vita lejátszása Önkifejezés Érveléstechnika	Frontális munka – pódiumvita	Jegyzetlapok Írószer	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A vita vége					
A	Akik eddig nézők voltak, jegyzeteik alapján értékelik a látott vitát. A szóforgó végén a tanár is elmondja a véleményét. 10 perc	Visszajelzés adása a vitázók számára Kritikai gondolkodás	Frontális munka – szóforgó		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 „Történelmi lecke újragondolásra...”

Bevezetés

A történelemtanítás és -tudomány egyik fontos feladata az események egymásutániségében felfedezni és megérteni a „történelmi” összefüggéseket. Gazdaság, társadalom, vallás – mind-mind olyan történelmi alrendszer, amelyek meghatározzák, behatárolják, kijelölik egy-egy kor, egy-egy ország, egy-egy személyiség mozgásterét. Ezen összefüggések felmutatása és megértetése nagyon fontos feladata a történelemtanításnak.

Ugyanakkor gyakran hajlamosak vagyunk megfeledkezni arról, hogy a „történelmi szükségszerűség” szűknek mondott keretei között egy-egy konkrét történelmi szituációban élő emberek konkrét döntések sorozatát hozzák meg – ezért vagy azért. Utólag hajlamosak vagyunk úgy ítélni, hogy ez volt az „egyetlen helyes döntés”, az „egyedül lehetséges megoldás”, a „történelmi szükségszerűség felismerése”, és ilyenkor rendre elfelejtjük azt az alapigazságot, hogy „a történelmet mindig a győztesek írják”.

A következő történelmi foglalkozásban nem új keletű, mégis a tanításban sajnálatosan mostohán kezelt játéklehetőséget kínálunk a tanulóknak. A rendelkezésükre álló információk alapján irányított kérdések mentén kell újragondolniuk István államszervező tevékenységének folyamatait.

Az óra szervezése

A tanulók számára olyan kérdéseket fogalmaztunk meg, amelyek bizonytalan pontoknak tekinthetők az istváni államszervezés kö-

rüli évtizedekben. A munka során az osztályt két részre osztjuk. Mindkét csoport kap egy a témára vonatkozó ítéletértékű történelmi állítást. A tanulóknak az a feladatuk, hogy értelmezzék, s a rendelkezésükre álló segédanyag felhasználásával meggyőző módon alátámasszák ezt az állítást.

Az óra első felének középpontjában a téma feldolgozása, a másodikban pedig az érvek ütköztetése, a vita áll. A vita szabályozhatósága érdekében előzetesen felkészült szövegeket kell „szerepeltetnünk”. Ennek érdekében a felkészülés szakaszában alakítsunk ki munkacsoportokat. A két nagy csoport tagjai hozzanak létre 4-6 fős munkacsoportokat, és egy-egy munkacsoport csak 2-3 állítás kifejtésével foglalkozzon. (Egy 30 fős osztályban hat darab ötfős csoport számára lehet ilyen módon munkát adni.) A munka során minden munkacsoport válasszon egy szöveget, aki az óra második szakaszában képviseli a többiek előtt („akvárium-helyzetben”) a saját csoport értékítéletét. A többiek ebben a munkaszakaszban nézői és értékelői lesznek a vitának. Most szembesülnek azzal, hogy mit ér egy ellentétes vélemény fényében mindaz, amit összegyűjtöttek a témáról.

Az óra záró szakaszában a tanárnak állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy melyik történelmi állítás alátámasztása volt számára a meggyőzőbb, illetve fel kell hívnia a figyelmet a megválaszolatlan kérdések kezelésére a történelmi folyamatban.